

ཀྱུང་གོའི་བོད་རྒྱུང་ས་ཀྱི་གཞི་ཆའི་གནས་ཚུལ་སྐོར་གྱི་དཔེ་ཆོགས།

བྱེད་ཀྱི་འཇམ་དཔལ་གྱི་འཕྱུག་པོ།

ཀྱང་ཞཏོ་མོང་གིས་བརྟམས།
འབྲུག་འབྲུག་རྒྱལ་དང་མེས་དམར་རྒྱལ་པོས་བརྟུང་།
ནོར་བུ་དབང་ལྷན་གྱིས་ཁྱེད་ཀྱི་བཅུས།

གྲིང་ལྷ་ཁྱབ་སྤེལ་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

西藏教育 / 周爱明著. —北京: 五洲传播出版社,
2005.11

(中国西藏基本情况)

ISBN 7-5085-0876-9

I. 西… II. 周… III. 教育事业—概况

—西藏—藏文

IV. G527.75

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2005) 第 131866 号

《中国西藏基本情况丛书》

主 编: 郭长建 宋坚之

副 主 编: 雷 珈

责任编辑: 荆孝敏

编辑助理: 李卫锋

摄 影: 张 鹰 土 登 周 炜 唐召明

周爱明 魏黎耕 玉桂兰 觉 果

王新光 阿旺洛桑 杜泽泉 等

版式设计: 杨 津

中国西藏基本情况丛书—西藏教育

(藏文版)

翻 译: 周本加 米玛杰布

校 对: 诺布旺丹

五洲传播出版社

地址: 中国北京海淀区莲花池东路北小马厂 6 号

邮编: 100038

电话: 58891280 网址: www.cicc.org.cn

开本: 140 × 210 1/32 印张: 10

2005 年 11 月第一版 印数 1-5000

ISBN 7-5085-0876-9/G · 103

定价: 48.00 元

དཀར་ཆག

སྒྲོན་འགྲོའི་གཏམ།	1
བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ཞིང་བཅན་ལམ་ལུགས་	
ཏུས་སྐབས་ཀྱི་དགོན་པའི་ཆོས་བསྐྱབ་སྒྲོབ་གསུ།	19
དང་པོ། བོད་བཅན་པོའི་ཏུས་སྐབས་ཀྱི་བོད་	
སྒྲོབ་སྐྱོད་“གཞུང་གཞེས་སྒྲོབ་ལྷ”དང་པོ།	20
གཉིས་པ། བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ཞིང་	
བཅན་ལམ་ལུགས་སྒྲོན་གྱི་སྒྲོན་འབྱེད་ཁྱེད་ཀྱི་དགོན་པའི་	
སྒྲོབ་གསུ།	27
གསུམ་པ། དགེ་ལུགས་པའི་བཀའ་གྲོམ་གྱི་	
དགོན་པའི་ཆོས་བསྐྱབ་སྒྲོབ་གསུ།	31
བཞི་པ། ལུགས་པོ་འདི་བོད་ལུགས་གསེ་རིག་	
སྒྲོབ་གྲིང་།	40
དྲིང་རབས་སྒྲོབ་གསེའི་སྒྲུ་བྱ་དང་དེ་བཅོམ་ཚུལ།	43
དང་པོ། དགོན་པའི་སྒྲོབ་གསེ་ཉམས་དམས་སུ་	
སྤང་བས། ཉ་ལའི་སྒྲུ་མ་སྒྲུ་མེད་བཅུ་གསུམ་པས་རྒྱང་སྤོ་སྤོ་	
ནས་བོད་ཡིག་སྒྲོབ་རྒྱུད་བཅུ་གསུ།	44
གཉིས་པ། ཆེན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མཁུག་ཏུ་གྲང་	
ཡིན་ཐང་སྤོ་གསུམ་ཀྱིས་བོད་རྒྱུང་སྒྲུ་སྒྲོབ་གསེ་སྤོལ་ཚུལ།	50
གསུམ་པ། ལྷ་སའི་ཉོན་རིགས་སྒྲོབ་རྒྱུད་།	56
བཞི་པ། དཀྱིན་རི་བས་བོད་རྒྱུང་སྒྲུ་སྒྲོབ་	
ལྷ་བཅུ་གསུམ་ཚུལ།	57

ལྷ་པོ། ལྷ་མོ་མེད་ལས་སྒྲུབ་ལ།	66
བྱུག་པ། མོ་མེན་མིང་གཞུང་གིས་ལྷ་མོ་ནས་སྒྲུབ་ཆུང་།	
བཅུགས་ཆུང་།	69
བརྟན་པ། མེད་བཅུགས་དང་གཞུང་གཉིས་སྒྲུབ་གསོ།	73
བཟུང་པ། སྐད་སྒྲུང་སྤྱི་སྒྲུབ་གསའི་སྤྱི་བཞུགས་ཆུང་པ།	84
ཞིབ་པ་བཅུངས་འགྲོལ་མཆོམས་ཀྱི་དྲེང་རབས་སྒྲུབ་གསའི་	
འཕེལ་བྱས།	87
དང་པོ། དྲེང་རབས་དཔེ་ལྷན་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲུབ་ཆུང་།	
བཅུགས་པ།	88
གཉིས་པ། རྒྱ་རིགས་མིང་གའི་ལྷ་མོ་སྒྲུབ་འགྲིང་།	101
གསུམ་པ། དྲེང་རབས་ཀྱི་དར་མ་དང་ཆེད་ལས་སྒྲུབ་གསོ།	106
བཞི་པ། རྒྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ལྷ་སྒྲུབ་པའི་མིང་རྒྱས་།	
དང་ཕྱེད་ཉེད་ལ།	129
ལྷ་པོ། སྐད་རིགས་ལས་ཕྱེད་པའི་ཞིབ་འཇུག་འཛིན་ལ།	138
དྲེང་རབས་སྒྲུབ་གསའི་འཕེལ་བྱས།	142
དང་པོ། དམངས་སྒྲུབ་དང་གཞུང་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཆུང་གི་མང་།	
གཞི་སྒྲུབ་གསའི་འཕེལ་བ།	144
གཉིས་པ། འགྲིང་རིམ་ཆེད་ལས་སྒྲུབ་ལྷ་དང་པོ་ལྷ་ལྷ་ས་།	
དགེ་མཚན་སྒྲུབ་ལ།	150
གསུམ་པ། མཚོ་རིམ་སྒྲུབ་ལྷ་མོ་གམ་ — སྐད་སྒྲུང་ས་།	
མི་རིགས་སྒྲུབ་ལྷ་ཆེན་མོ།	154
བཞི་པ། རྒྱད་གཉིས་སྒྲུབ་མིང་དང་བསྐབ་གཞི་ཆོས་སྒྲུང་།	156
ལྷ་པོ། སྐད་རིགས་པའི་ཞིབ་འཇུག་སྒྲུབ་མའི་འཛིན་ལ།	158

ཐུག་པ། ཉི་ལེན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱུད་མཐུན་	
པའི་ན་རྒྱུད་ཨ་ལགས་འཛིན་གྱ།	160
བདུན་པ། དེར་རབས་སྒྲིབ་གསོ་སོག་མའི་	
ཐུག་པའམ་སོན་པ།	165
‘མིག་གནས་གསར་བརྩེ་སྐབས་ཀྱི་སྒྲིབ་གསོ་ལ་	
འགོག་སྒྲིབ་བྱུང་བ།	167
གཅིག་ཟང་གཞིའི་སྒྲིབ་གསོ་དམིགས་མེད་	
གང་བྱུང་འཕེལ་རྒྱས།	168
གཉིས། ཆེ་འཁྱུང་ཆེད་ལས་སྒྲིབ་གསོ་དེ་	
ཅུས་ཤོར་ནས་གོ་མི་ལྡན་པ།	169
གསུམ། བོད་ལ་ནང་མའི་སྒྲིབ་གསོ་རྒྱུ་བརྒྱུར་	
བྱས་པ།	174
བྱས་རབས་གསར་བའི་ལོགས་སྒྲིབ་དང་སྐར་གསོ།	176
གཅིག་ བོད་ཀྱི་སྒྲིབ་གསོའི་ལས་དོན་ཆོགས་	
འདུ་ཐེངས་གསུམ་པ།	179
གཉིས། ཟང་གཞིའི་སྒྲིབ་གསོར་འགྲུ་བྱོན་	
ཁ་གསལ་དང་། ཆ་རྒྱུན་ལེགས་བཅོས་བྱས་པ་དང་སྒྲགས་	
དར་མ་ལས་བརྩོ་སྒྲིབ་གསོ་དང་བྱུང་འཕེལ་བྱས་པ།	181
གསུམ། རྒྱན་ལ་དགོས་སྒྲིབ་གསོ་སྒྲེལ་བ།	185
བཞི། མི་མིགས་སྒྲིབ་བྱུང་དང་། ཞིང་འཁྱུག་	
སྒྲིབ་བྱུང་དང་བོད་རྒྱུད་སྒྲིབ་ཆེན། བོད་ལྷན་སྒྲིབ་ཆེན་	
བཅས་ཀྱི་སྒྲིབ།	187

ལཱ་བཤུན་པ་མི་འདྲ་བའི་“སྐད་གཉིས་”	
སྐབ་འཁྲིད་ཀྱི་སྐོར།	194
རྒྱལ་སྐོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་དང་བཟུ་གིས་ཆོ་རིང་	
སོགས་ཀྱི་སྐོར་གཉིས་སྐོར་གྱི་སྐོར།	196
བདུན། བྱང་མའི་བོད་སྐྱོང་ས་འཛིན་གྱི་སྐོར་གྱི་གསར་	
གཏོང་དང་དགེ་ཆུན་ཁ་སྐྱོར་རོགས་སྐྱོར་གྱི་སྐོར།	201
བརྒྱད་པ། བཅ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ཀྱང་གོ་བོད་	
སྐྱོང་མཆོ་རིམ་ནང་བསྐྱེད་སྐོར་གྱི་གསར་འཛུགས་གནང་	
བའི་སྐོར།	210
དེང་རབས་སྐོར་གསོའི་མ་ལག་འབྲུག་སྐོར་ཆང་བྱ་	
ཕྱིན་པའི་སྐོར།	220
གཅིག་ཆང་གཞིའི་སྐོར་གསོ་རིམ་དབྱེ་དོ་དམ་བྱེད་	
དཀོས་པའི་སྐོར།	225
གཉིས། “རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་གྲུ།”	227
གསུམ། “ནང་འདྲེན་དང་ཕྱིར་མངགས་”ཀྱི་ནམ་པ་	
འདྲ་མིན་གྱི་དགེ་ཆུན་སྐོར་བརྟེན་སྐོར།	229
བཞི། ལྷ་བརྒྱལ་ཡངས་པའི་ཆེད་ལས་ལག་རྩལ་སྐྱོར་	
བརྟེན་བྱས་པའི་སྐོར།	231
ལྔ། གཞོན་དར་གྱི་ཡིག་སྐྱོང་ས་ཁལ་བ་དང་མཐོ་རིམ་	
སྐོར་གསོའི་སྐོར།	234
རྒྱལ་སྐོར་གྱི་འཁྲིད་རྒྱུ་དཔེ་དབྱིབས་གསུམ་གྱི་	
“སྐད་གཉིས་”སྐོར་ཁྲིད་ཀྱི་སྐོར།	239

བདུན། བོད་རྒྱུ་ལས་ལྷ་62ནང་གི་སྒྲུབ་	
གསལ་སྒྲུབ།	242
དུས་རབས་གསུམ་པ་བཟོད་པའི་ཐོད་སྒྲུབ་	
སྒྲུབ་ལྷ་ཆེན་མོ།	244
གཅིག དུང་སྤྱི་སྤྱི་གའི་ལུང་གི་སྒྲུབ་ལྷ་ཆེན་མོ།	246
གཉིས། བོད་སྒྲུབ་སྒྲུབ་དག་ཆེན་གྱི་འབྲུང་	
གནས་སྒྲུབ།	247
གསུམ། ལྷ་ས་སྤྱི་ཆུའི་འབྲུམ་གྱི་མེ་ཏོག་ལྷ་མ་	
ར་འདྲ་བའི་སྒྲུབ་གསལ་སྒྲུབ།	250
བཞི། བོད་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ལྷན་པའི་ཚུགས་	
བསྐྱུ་སྒྲུབ་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ།	252
ལྷ་པ། སྒྲུབ་རིགས་གཉིས་ཐོག་ནས་སྒྲུབ་ཁྱེད་	
བྱས་པའི་དག་མཆན་སྒྲུབ།	255
དུག དག་ཆེན་ཆེན་མོ་བརྒྱའི་དག་ཆེན་དཔུང་	
ལག་གི་སྒྲུབ།	258
བདུན། རིག་གཞུང་ཆེན་རིག་གི་ལྷ་པ་འབྲུམ་	
གཡུར་དུ་བ་བ་ལྷངས།	305
བརྒྱུད་པ། བོད་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལྷ་ཆེན་མོའི་ཞིབ་	
འཇུག་ཁང་བརྒྱུ་གཅིག	312
དཔྱད་པ། བོད་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལྷ་ཆེན་མོའི་མ་འོངས་	
པའི་འཆར་གཞི།	313
བརྒྱུ་པ། བོད་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལྷ་ཆེན་མོའི་ཞིབ་འཇུག་	
སྒྲུབ་མ་ཐོག་མར་རབ་འབྲུམ་པའི་འཛིན་ཡིག་ཐོབ།	316

སྒྲིབ་འགྲུལ་གཏམ།

“བརྟན་འཕེན་ནང་དུ་པེ་ཅིན་ཏ་ཅང་
མཛེས་པོ་འདུག་པས་ངས་སློབ་སྦྱོར་ཡག་པོ་
བྱས་ཐེས་པེ་ཅིན་དུ་སློབ་འགྲུལ་སྐབས་པ་བྱ་
རྒྱ་ཡིན། ” ༡༠༠༩ལོའི་ཟླ་འཛེས་ ༡༥ཉིན་
ཉེ་དུ་རྒྱུ་གི་ཁ་གཏོག་ཆོས་ཀྱི་གསུང་ཆོས་འཕེལ་
གྱིས་རྒྱ་ལམ་སྐོག་གི་ལྷ་གསུང་འཕྱར་ཁང་
ཡོད་སྡེ་ལམ་ལག་ཁང་གི་གསུང་འཕྱར་
བཅའ་འདྲིའི་སྐབས་འཁོར་བཀག་ཉེ་སྐབས་
འཁོར་ནང་འདྲེལ་མ་བཀག་བཤད་ཡས་ཀྱི་སྐད་
ཆ་ནི་སོ་པོ་“རེ་འདྲད་ཆེ་ཤོས་”ཉེ་པེ་ཅིན་དུ་
སློབ་འགྲུལ་སྐབས་པ་བྱ་རྒྱ་དེ་ཡིན་པ་རེད།

ད་ལོ་ལོ་ན་ ༡༩ལོན་པའི་ཆོས་ཀྱི་གསུང་
ཆོས་འཕེལ་ནི་འགྲོག་པའི་ཁྱིམ་ཆང་དུ་སྒྱེས་
ཞིང་རྒྱུ་དུའི་དུས་ནས་སྤྱི་ལོ་ལྷོ་ལོ་ལོ་ལོ་
ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
༡༠༠༡ལོའི་དུས་སྐབས་བཟང་པོ་དེ་དང་
ཡང་། འདི་ལོ་ནི་ཡོད་རང་སྦྱོར་སྦྱོར་སྦྱོར་
གང་ཆང་མར་ཆ་ཆང་སློབ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་
སྦྱོར་ཆང་མར་སློབ་འགྲུལ་ཡོད་པའི་གཞི་རིམ་
ཀྱི་སློབ་གསོའི་མ་ལག་མཛུབ་འཕྱར་སྐབས་པའི་

སྒྲིབ་འགྲུལ་བྱས་པའི་ཁྱིམ་ཆང་
གི་དུས་ཆུང་དང་སློབ་མ།

སྒྲིབ་འགྲུལ་གཏམ།

ཆེན་པོ་ཆགས་རྒྱུ་པེ་ཅིན་ཏུ་བརྒྱན་ཐུབ་མཁན་
དཔེར་ན་ཆོས་གྲགས་ཆོས་འཕེལ་འདྲ་བའི་སྤྲོད་མའམ་མ་
ན་མི་རྒྱལ་ཏུ་སྤྲོད་རྒྱུ་ཉེད་པར་བརྒྱན་མཁན་གྱི་ན་
གཞོན་རྒྱུ་པེ་ཅིན་ཏུ་འཕྲོ་ཡི་ཡོད། རྒྱལ་པར་ཏུ་ད་མོ་ཁོད་
སྤྲོད་ས་སྤྲོད་ཆེན་གྱིས་གསེ་རྒྱུ་ལུས་པའི་ཕྱི་ཕྱི་ཞིབ་
འཇུག་སྤྲོད་མ་མི་རྒྱལ་དང་ཁོད་སྤྲོད་ས་གསེ་རྒྱུ་པེ་ཅིན་ཏུ་

ཕྱི་སྐྱོད་ཆེན་དེ་དག་གིས་གནད་གནས་འཁེལ་སྐོར་བོད་
 ལ་ཞིབ་འཇུག་སྒྲིབ་མ་གསོ་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། མིག་ཁྱེད་
 གྲུང་གོ་མི་དཔངས་སྐྱོད་ཆེན་དུ་ཕྱི་ཕྱི་ཞིབ་འཇུག་སྒྲིབ་
 མ་༡༩༩༨། ཐོན་ཆེན་སྐྱོད་ཆེན་དུ་སྐྱོད་མ་༡༥ ཟླ་
 ཁོན་སྐྱོད་ཆེན་དུ་སྐྱོད་མ་༣༠བཅས་ཡོད། ༣༠༠༠ལོར་
 གྲུང་གོ་མི་དཔངས་སྐྱོད་ཆེན་གྱིས་བོད་དུ་བརྒྱ་ཐངས་
 དང་ཡོད་སྐྱོད་མ་༣༩བརྒྱས་སྐྱབས་མིང་གོ་འཁོད་ལམ་གྱིས་
 མི་གྲངས་༩༠༠ཕྱག་ཅན་ཟིན་ཡོད།

གཞོན་ལུ་ཚོའི་དམིགས་ས་ནང་སའི་གཤམ་ཅན་
 སློབ་ཆེན་ཁོ་ན་མིན་ཞིང་ནང་སའི་གཞོན་ལུ་ཚོ་དང་འབྲ་
 བར་མི་ཁྱད་བ་ཞིག་གིས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་སློབ་རྒྱུར་ལེན་པར་
 བརྒྱུད་རྒྱ་གདམས་ཀ་ལེན་གྱི་ཡོད། ༡༠༠༡ལོར་སློབ་
 ཆེན་ཞོན་པའི་སློབ་མ་བསོད་ནམས་གཡང་རྒྱུད་ཨ་འའི་
 རྩ་གྲུ་སློབ་ཆེན་གྱི་སྤོང་ལེ་ཡན་ལག་སློབ་གྲུར་སློབ་རྒྱུར་
 ལེན་པར་བརྒྱུད་ཆིས་ཡོད་ཅིང་ཁོ་ཙམ་“ར་ད་རེས་རང་
 གིས་སློབ་ཡོན་བརྟོན་ཏེ་ཨ་འའི་སློབ་ཆེན་འགྲིམས་པར་
 འགྲོ་ཡས་ཡིན། ས་གཞི་སློབ་ཡོན་ཁྱད་ཁྱད་མིན་ཁྱད་
 འའི་ཨ་མ་ལགས་ཀྱིས་དབུལ་གཡང་དགོས་ལྷན་ཡང་
 བཏང་གི་ཡིན། ཨོ་རྒྱུད་དུས་ཤེས་བྱ་མང་ཅམ་རྒྱུར་
 དགོས་ཀྱི་རེད་གསུངས་ཀྱིས་”ཅེས་བཤད་ལྷན།

庚午歲元月廿五日巳時

རང་སྤྱོད་ཕྱིན་རྒྱ་དེ་ཡང་མཐོ་རིམ་སློབ་ལོ་སློབ་
 རྒྱུ་ལམ་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡོད། ༡༩༩༩ལོ་ནས་འགོ་
 བཅུགས་ཏེ་ཐོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་འབྱོར་ཉེ་ཆོར་ལྷ་
 ཉན་དང་ཟི་ཁོན་སློབ་ཆེན། ཟི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་བཟོ་ཆོར་
 གྲིང་འཛིན་དོ་དམ་སློབ་ཆེན་བཅས་ཀྱིས་མཉམ་འབྲེལ་
 ཐོག་ཐོད་དུ་ཉི་མའི་མཆན་སློབ་དང་སློབ་ལོ་འཛིན་གྱི་
 གཉེར་བ་དང་སློབ་མ་ ༡༥ལ་བཟོ་ཆོར་གྲིང་འཛིན་དོ་
 དམ་ཉི་མའི་མཆན་སློབ་སློབ་མ་ ༤༡ལ་བཟོ་
 ཆོར་གྲིང་འཛིན་དོ་དམ་གྱི་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་སློབ་
 ཐོན་ལག་ཁྱེད་སློབ་ཡོད།

ཞོན་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ཐོད་དུ་ཉི་མའི་མཆན་སློབ་
 གྲིང་འཛིན་དོ་དམ་སློབ་ཆེན་བཟོ་ཆོར་
 ཐོན་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ཐོན་

ཐོད་སྤྱོད་ཀྱི་གཞིན་ལྷ་ཆོས་སློབ་ལོ་རྒྱུ་ཐོན་
 ཕྱིན་པ་དེ་དང་སྤྱོད་ཆོགས་ཐོད་འཕེལ་ཕྱིན་པའི་དཀྱིས་
 མཐོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅིང་དུས་རབས་ ༡༠ལོ་རབས་
 ༢༠ནང་ལས་ཀྱང་ཐོན་ཐོན་བཅུགས་ཐུབ་ཆེད་ཐོད་ཀྱི་
 གཞིན་ལྷ་ཆོས་ཆེད་ལས་སློབ་གྲྭ་འབྲེལ་འདྲིམས་འདྲིམ་ཆེན་པོ་
 ཕྱིན་གྱི་ཡོད། སྐབས་དེར་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་ད་དུང་
 དམིགས་བསལ་གྲིང་ཆུས་བཞོན་ཉེ་ཆོ་ཆོ་སློབ་ཆེན་

འགྲེལ་སྐུར་སྤྲུལ་མ་གཏོང་གི་ཡོད། ན་ཆ་བོད་ཀྱི་ལས་
 རིགས་ཚང་མར་སློབ་ལོ་མཐོ་བའི་ཤེས་ལྷན་པ་དགོས་
 མཁོ་རེ་ཆེར་འགྲོ་ཡི་ཡོད་ཅིང་སློབ་གསོ་ཚན་པའི་ངས་
 ནས་བཤད་ན་བོད་ཀྱིས་ ༡༠༠ ལོར་སློབས་སྐབས་སློབ་
 འཁྱེད་ཡན་གྱི་དགོ་ཆན་ཚང་མ་དངོས་གཞིའི་སློབ་ཆེན་
 ཐོན་པའི་སློབ་ལོ་དགོས་ཚུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་པར་བརྟེན་
 ད་ལྟ་བོད་ཏུ་སློབ་རྒྱུ་འབྱེད་པའི་མཐོ་སྐབས་ཤིག་ཆགས་
 ཡོད་ཅིས་ཐོད་སློབ་སློབ་གསོ་ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་སོར་
 ཡི་སྤོའི་གྲང་སྒྲ་གཞོན་ལྷ་གོང་ཡོའ་ཡིས་གསུངས།

རང་རྒྱུར་རྒྱུར་ས་བཙུམས་ཅིས་ཅུད་ཀྱི་བཙུམས་
 ཅིས་ལྷན་ན་འདས་ཟིན་པའི་ལོ་ ༡༡ ནང་བོད་ཀྱི་མཐོ་
 རིམ་སློབ་ལོ་ཡོད་པའི་ཤེས་ལྷན་པའི་འཕར་ཚད་ལྷན་པ་
 ཡོད་ཅིང་མིག་ལྷན་བོད་ཏུ་སློབ་ཆེན་ནང་སློབ་གསོ་ལེན་
 མཁན་སློབ་མ་མིའི་ ༣. ༣ ཟིན་གྱི་ཡོད་ཅིང་རྒྱུའི་མི་འཛུར་
 གྱི་ ༡. ༣% ཟིན་པ་དང་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་སྒྲུབས་ཚུ་ཆད་
 ཏུ་སློབས་ཀྱི་ཡོད། ༡༩༩༠ ལོ་དང་བསྟུན་ན་མི་ཁྲི་
 ༡༠ ནང་སློབ་ཆེན་གྱི་ཚུ་ཆད་ལྷན་པ་མི་གྲངས་ ༥༤༥ ཡོད་
 པས་མི་གྲངས་འཕར་ཚད་ ༡༣༤. ༣ ཡིན།

“ཞེ་ལམ་ལོ་བཅུའི་རིང་གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པའི་རྩ་
 གྲི་དང་སྤོའི་རྩ་མི་གྲངས་ ༡༠༠ ལྷག་ཙམ་གསོ་རྒྱུར་བྱས་
 ཡོད་ཅིང་ན་གཞོན་མཁས་དབང་དེ་དག་གིས་ཆ་བའི་ཆ་
 ནས་ཚུ་བོད་ཡིག་རིགས་གཉིས་ཤེས་པ་དང་དེའི་ནང་གི་
 མི་མང་ཆེ་བས་དབྱིན་ཡིག་དང་དེ་མིན་གྱི་ཡིག་རིགས་
 ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པས་ཞིབ་འཇུག་བྱུང་ཁྲོད་ཁག་གི་རིག་
 གཞུང་གི་རྒྱུ་འཁྱེད་པར་རྒྱུར་ཡོད་” ཅེས་གྲུང་གོའི་བོད་

རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ཉེ་གནས་ཀྱི་དབྱ་འཛིན་གཞིན་པ་ལི་
གོ་ཆིང་གིས་རང་སྤྲོད་གནང་ལྟར།

མིག་སྒར་གྲུང་ཤོར་ཐོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་གནང་
མཁན་གྱི་ཆེད་ལས་པ་མི་གྲངས་ ༡༠༠༠ ཡོད་པའི་ནང་
ཐོད་རིགས་མཁས་དབང་གིས་མི་གྲངས་ཕྱེད་ཀ་ཡན་ཟིན་
ཟིན་པ་དང་མཆོ་རིམ་ཆེད་ལས་གོ་མིང་ལྟན་པའི་ཆེད་
ལས་མཁས་ཅན་ ༣༠༠ ལྟ་ག་ཙམ་ཡོད།

ཐོད་སྒྲན་མཁས་དབང་བུམས་པ་འཕྲིན་ལས་
མཆོག་ནི་ད་ལྟ་“གྲུང་ཤོར་ལུལ་ལྷུང་ཆོན་རིག་མཁས་ཅན་
བརྒྱ་ལྟ་”གི་གས་སྤྱོད་པ་མ་ཟད་གྲུང་ཤོར་ཆོན་རིག་
ལག་ཚལ་མཉམ་ཆོགས་ཀྱི་གཏུ་ཞི་སྒྲུ་གཞིན་ཡང་གནང་
ཚུང་ཡོད།

ལོ་རྒྱུས་མཁས་ཅན་དང་ཐོད་ཀྱི་གནའ་ཐོའི་ཡིག་
རྩིང་བད་ཀྱི་གྲགས་ཅན་མཁས་དབང་ཆབ་སྒྲེལ་ཆེ་བརྟན་
ལུན་ཆོགས་བཅས་ཀྱིས་ཉེ་ཆོམ་བསྒྲིགས་གནང་བའི་
《ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་》ཞེས་པར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔེ་དེབ་བུ་
དགའ་ཆེན་པོ་སྤོང་ཡོད། ཐོད་སྒྲན་མཁས་དབང་ཁྱོད་
ཆེན་མ་སོགས་མི་སྣ་མང་པོ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་འཆད་ཁྲིད་གནང་
བར་ཐེངས་མང་ཐེབས་ཉེ་གྲུང་ཤོར་སྒྲན་དོན་ལས་རིགས་
ལ་སྒྲན་གྲགས་བརྒྱན་ཡོད།

སྐད་གྲགས་ལྟར་པའི་ཐོད་རིག་པ་མཁས་ཅན་གྱི་
རབས་ཆོས་དྲ་ཆ་ཐར་བཞིན་ལུས་པ་འདོན་སྤེལ་བྱེད་
བཞིན་ཡོད། དེ་དང་དུས་མཚུངས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ནང་
སར་གཞི་སྤྲོད་དང་དེ་བཞིན་འདེམས་བརྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱི་རྒྱལ་
དུ་ཐབ་སྤྲོད་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་བུ་ཐབས་སྤྱད་དེ་ཐོད་

ཆོན་རིག་ཆོན་པོ་ལྟན་པའི་ཆེད་ལས་པ་
མིག་སྒར་གྲུང་ཤོར་ཐོད་ཀྱི་ཆོན་རིག་

འཇུགས་སྐྱོན་དང་རིག་གནས་གོང་སྒེལ་གཏོང་རྒྱུ་གལ་
 ཆེན་ལྟམ་པ་བཏོན་ཡོད། ཅིས་རྒྱག་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་
 ཆེད་ལས་མཁས་ཅན་ཉི་མ་འགྲ་ཤིས་ཀྱིས་རྒྱན་སྒྲིལ་གྱི་
 བོད་ཡིག་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ནང་གི་ཅིས་རྒྱག་འཕྲུལ་
 འཁོར་གྱི་གཅིག་འཕྲུར་ཡིག་སྒྲིམ་ཨང་ཉགས་བཅོས་ཏེ་
 བོད་ཡིག་གནས་འཕྲིན་ཅན་དུ་བརྒྱུར་རྒྱུར་ལམ་བཤངས་
 མཛད་ཡོད། བོད་ཀྱི་གནམ་གཤིས་རིག་པའི་ཆེད་ལས་
 མཁས་ཅན་སྤྱིད་མ་ཐུར་བུ་སྒྲིལ་མ་ལགས་སྤྱུར་གིས་
 གསར་གཏོད་གནང་བའི་གནམ་གཤིས་སྒྲན་བཅའི་མ་
 ལག་གིས་ལོ་གཅིག་གི་གནམ་གཤིས་སྒྲན་བཅའ་སྤྱུར་
 དུ་སྒྲན་ཅིས་བྱུང་གི་ཡོད་ཅིང་སྒྲན་ཅིས་བྱུང་ཆད་ ༥༠%
 ཡན་ཟིན་གྱི་ཡོད།

བོད་སྒྲིང་པ་གསེར་རིག་སྒྲིབ་ཆེན་གྱི་ཉེ་མོའི་སྒྲིབ་
 གནས་ཚོལ་མ་ཐག་པའི་གཡང་དགའ་ལགས་ནི་ཟླ་ ༡ པའི་
 ནང་ཨ་རིའི་ཉ་རྩོ་སྒྲིབ་ཆེན་དུ་བོད་ལྷགས་གསེབ་རིག་པ་
 འཆད་ཁྲིད་གནང་བར་ཐེབས་མཁན་ཡིན། ཁོང་ནས་
 བོད་ལྷགས་གསེབ་རིག་སྒྲིབ་ཆེན་དུ་མཁས་དབང་ཁྲི་ཏུ་ཆེ་
 ནམ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་མཆན་ནམ་གཉིས་ཀྱི་ཞབས་ལ་
 གཏུགས་ཏེ་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་སྤྱངས་པ་རྒྱུར་ལེན་གནང་ཏེ་
 ཆ་ཨ་རིར་འཆད་ཁྲིད་གནང་བར་ཐེབས་ཏེ་“མི་དེ་བས་
 མང་བས་བོད་ལྷགས་གསེབ་རིག་པར་རྒྱས་མངའ་བྱུང་
 རྒྱུ་མ་ཟད་བོད་ལྷགས་གསེབ་རིག་པ་དེས་དེར་རབས་
 གསེར་རིག་གི་ཕྱལ་བྱུང་བྱུང་འབྲས་དེ་བས་མང་བ་ཉམས་
 ལེན་བྱུང་རྒྱུ་”ནི་བརྗོད་མི་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

ཡུང་དབྱང་གི་དགུང་གིས་ཁོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་